

Vergaderjaar 2008–2009

31 209

Schoon en zuinig

31 239

Stimulering duurzame energieproductie

Nr. 41

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 oktober 2008

In de brief van de vaste commissie voor Economische Zaken van 12 september jl. (2008Z01205/2008D03953) heeft u mij verzocht om een reactie op het rapport «Zeekracht», opgesteld door de Kafkabrigade in opdracht van de Stichting Natuur en Milieu.

Algemeen

Het rapport geeft een globaal overzicht van de ontwikkelingen rond windenergie op zee in de afgelopen tien jaar. Op sommige onderdelen klopt het niet helemaal of mist het nuance; daar wordt hieronder op ingegaan. Afgezien van het advies om één bewindspersoon verantwoordelijk te stellen voor windenergie op zee, zie ik in de aanbevelingen een ondersteuning van het huidige beleid. Dit kabinet heeft vorig jaar het initiatief genomen om met één kabinetsbeleid rond windenergie op zee te komen, hetgeen heeft geresulteerd in de brief van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat van 4 april 2008 aan de Tweede Kamer (TK 2007/2008, 31 209/31 239, nr. 26). In deze door mij, mede namens de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, opgestelde beleidslijn is veel te herkennen van hetgeen de Kafkabrigade adviseert. Ook in de brief van 30 juni 2008 (TK 2007/2008, 31 209/31 239, nr. 35), waarmee de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat het draaiboek voor de korte termijn aan u heeft aangeboden, treft u een nadere uitwerking van de gezamenlijke beleidslijn.

Overzicht

Historie

De Kafkabrigade stelt op pagina's 4 en 5 dat in 2004 de MEP is opgesteld voor windenergie op zee en dat Minister Wijn deze in 2006 «op slot» heeft gedaan. Bij deze zienswijze past de nuance, dat van begin af aan is aangegeven, dat het verkrijgen van een Wbr-vergunning niet zonder meer

leidt tot een recht op MEP-subsidie. De brieven van 12 oktober 2004 (TK 2004/2005, 29 575, nr. 5), 10 mei 2005 (TK 2004/2005, 28 665 nr. 56) en 16 februari 2006 (TK 2005/2006, 29 575 nr. 13) maken dat ook duidelijk. Het beperkt beschikbaar zijn van budgetten voor financiële ondersteuning van windturbineparken op zee is ook diverse malen aan betrokken initiatiefnemers gemeld. Het near shore windpark en het windpark Prinses Amalia ontvangen overigens wel MEP- en EIA-subsidie.

Huidige procedure voor subsidie

De Kafkabrigade noemt wel de stijgende energieprijzen als reden voor een verlaging van de onrendabele top, maar daarbij past het ook te melden dat de staalprijsen erg zijn gestegen, hetgeen weer een contrair effect heeft. ECN zal in de komende maanden berekenen, hoe de diverse prijsontwikkelingen zich tot elkaar verhouden.

Huidige situatie

De verwachting van Rijkswaterstaat en EZ over het aantal vergunningen dat verstrekt wordt, heeft te maken met het aantal initiatiefnemers, de verwachting dat deze niet al hun initiatieven zullen doorzetten (maar daarvoor zichzelf nog een keuze in zullen maken) én het aantal aanvragen dat afgewezen wordt.

ECN is niet het rekencentrum van EZ en bepaalt ook niet het budget. EZ bepaalt het budget en verzoekt ECN (een onafhankelijke organisatie voor fundamenteel en beleidsonderzoek op het gebied van energievoorziening) om berekeningen, die het beleid kunnen onderbouwen.

Knelpunten

Verschuivende doelstellingen?

De doelstellingen van dit kabinet hebben in het kader van Schoon & Zuinig een horizon tot 2020. In het energierapport wordt verder gekeken en het lijkt me niet verkeerd om voor latere jaren verdergaande ambities te hebben. De brief van 4 april 2008 geeft aan hoe het kabinet een en ander wil realiseren; het energierapport vind ik daar niet het meest geschikt voor. Hoewel opeenvolgende kabinetten verschillende doelstellingen kunnen formuleren, kan dit kabinet geen inconsistentie worden verweten. Overigens zullen ook komende kabinetten aan de eenmaal vastgestelde Europese doelstellingen worden gehouden.

Bestuurlijke drukte

Er spelen veel belangen op de Noordzee die zorgvuldig ten opzichte van elkaar afgewogen moeten worden. In het Nationaal Waterplan zal een allesomvattende afweging worden gemaakt. Om ook op de korte termijn voortgang te boeken, heeft het kabinet in de brieven van 4 april 2008 en 30 juni 2008 haar aanpak geschetst. Daarbij gaat het om een gecoördineerde aanpak van de ruimtelijke aspecten (inclusief vergunningverlening in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken) en de toekenning van een financiële bijdrage via de stimuleringsregeling duurzame energieproductie.

Locatie

De afweging van de locatie blijft bij Verkeer en Waterstaat. Juist vanwege de geschetste drukte en verschillende belangen vind ik het niet juist om die afweging bij één van de andere departementen te leggen. U mag van dit kabinet verwachten dat de betrokken belangen op zee zoals onder

andere die van defensie, visserij, natuurbehoud, mijnbouw en scheepvaart, zorgvuldig maar ook met de nodige snelheid worden afgewogen.

Vergunningverlening

Er is voor mij een verschil tussen «spelregels gaandeweg veranderen» en «spelregels die niet bij iedereen in gelijke mate bekend zijn». Laat ik daarin helder zijn: volledige transparantie omtrent alle spelregels is van het grootste belang om het vertrouwen in de overheid te vergroten. Ik ga ervan uit dat – zodra vastgesteld – de aanwijzing van de windgebieden in het Nationaal Waterplan en bekendstelling van de selectiecriteria binnen het nieuwe uitgiftestelsel, voor iedereen helder zullen zijn.

Ik begrijp dat de aanlevering in 60-voud het gevolg is van inspraak- en besluitvormingsprocedures waarmee de rechten van allerlei belanghebbenden worden gewaarborgd. Aan die rechten wil ik niet tornen. Wel wil ik in het kabinet bespreken of een deel van dit papierwerk door digitale versies kan worden ondervangen.

Het noemen van een doorlooptijd van 256 weken vind ik onterecht. De datum van 1 november 2009 is genoemd als uiterste datum, waarop ook de laatste vergunningaanvraag (mits ingediend voor 1 maart 2009) zal zijn afgehandeld. Dat betekent voor een vergunningaanvraag ingediend op 28 februari 2009 een doorlooptijd van minder dan 37 weken. Uitgaande van de uiterste datum van 1 november 2009 en gerekend vanaf 1 januari 2005, wordt gekomen tot de doorlooptijd van 256 weken. Dit gaat geheel voorbij aan het feit dat binnen dat tijdsbestek het stelsel werd heroverwogen en de procedure tijdelijk werd stilgelegd. Ook mag best in ogen-schouw worden genomen, dat de tot dusver ingediende vergunningaanvragen niet allemaal compleet waren of op zijn minst nadere vragen opriepen, waarvoor ook de marktpartijen tijd nodig hadden om een en ander te completeren. Dit neemt evenwel niet weg, dat ik best begrijp waarom de marktpartijen soms ontmoedigd raken. Precies daarom heeft dit kabinet met de brieven van 4 april en van 30 juni 2008 helderheid willen bieden: de termijnen in die brieven staan als een huis.

Subsidie

Op de korte termijn (gericht op het committeren van 450 MW) verandert er niets aan het feit dat eerst een vergunning moet zijn verkregen om vervolgens een subsidieaanvraag te kunnen doen. Op de langere termijn kan dat door het aanwijzen van de windgebieden op de Noordzee veel beter gestroomlijnd worden.

Niet 450 MW maar het beschikbare budget vormt het plafond. Het budget is evenwel gebaseerd op de kabinetsdoelstellingen Schoon & Zuinig, waar voor deze kabinetsperiode is gerekend met 450 MW. Als we met het beschikbare budget meer kunnen realiseren, zal ik dat van harte toejuichen.

Sinds in april 2008 besloten is de windparken op zee via een tender van SDE-subsidie te voorzien, is hard gewerkt aan het uitwerken van de tendercriteria. In juli van dit jaar heeft hierover consultatie van marktpartijen plaatsgevonden. Op basis van deze consultatie worden conceptwijzigingen van het Besluit SDE voorbereid. Eind dit jaar wil ik de concept tenderregeling af hebben om deze ook tijdig met alle Wbr-vergunningaanvragers te kunnen bespreken.

Reactie op aanbevelingen Kafkabrigade

1. Er is geen doelstelling 20% windenergie op zee, de doelstelling luidt 20% duurzame energie in 2020. Om deze te kunnen realiseren zal de elektriciteitsproductie in 2020 ongeveer voor 35% duurzaam moeten zijn. Het aandeel wind op zee in de duurzame elektriciteit is circa 13,5% wat ongeveer zou neerkomen op 5500 MW. Dit is consistent met mijn verwachting in 2020 6000 MW gecommiteerd te hebben (en dus nog niet geheel gebouwd).
2. Ik ben minister voor energie en dus verantwoordelijk voor voldoende windenergie (op land en op zee). Dat kan niet zonder samenwerking met de collega's die verantwoordelijk zijn voor de Noordzee en Schoon en Zuinig. Ik heb in het AO van 1 juli 2008 en recentelijk in antwoord op vragen van het lid Van der Ham uitgelegd, waarom ik geen voorstander ben van één verantwoordelijke bewindspersoon. Dit heeft te maken met twee geheel verschillende afwegingen. Enerzijds de ruimtelijke afweging, waarbij de ruimteclaims van de diverse gebruiksfuncties op de Noordzee tegen elkaar afgewogen moeten worden. Anderzijds de financieel-economische afweging hoeveel subsidie er per tijdvak beschikbaar is voor wind op zee, in het licht van de doelstellingen Schoon & Zuinig en die van een betaalbare energievoorziening in Nederland. Het door Kafka genoemde onderscheid tussen de Crown Estate (ruimtelijke uitgifte) en de Energieminister onderschrijft deze opvatting.
3. Het kabinet heeft in de brieven van 4 april en van 30 juni 2008 zowel voor de korte als voor de langere termijn aangegeven hoe het vergunningverleningstraject en het financieringstraject op elkaar worden afgestemd. Voor de korte termijn is dat uitgewerkt in het draaiboek dat als bijlage bij de brief van 30 juni 2008 is gevoegd. In 2009 zal de langere termijn aanpak verder worden uitgewerkt.
4. Het kabinet wijst in het Nationaal Waterplan de locaties aan waar op langere termijn windparken op zee gebouwd kunnen worden.
5. In de aanpak voor de langere termijn zal de financiering maximaal worden gestroomlijnd en afgestemd op de vergunningverlening. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van nog te verwerven inzichten in de haalbaarheid van een stopcontact op zee, de uitwerking van nieuwe regelgeving ten behoeve van gebiedsuitgifte en de inschatting van doorlooptijden van de projectontwikkeling.
6. Het kabinet stelt dus geen beleid uit. De brieven van 4 april en 30 juni 2008 doen dat mijns inziens ook niet. Dit neemt niet weg, dat een volgend kabinet moet beslissen over de beschikbaarheid van voldoende budget om de 6000 MW doelstelling daadwerkelijk te kunnen realiseren.

Het huidige kabinetsbeleid aangaande wind op zee leidt mijns inziens tot de door de Kafkabrigade gevraagde aanpassing en versnelling van bestaande procedures.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven